

قاعده

« حرمت اعانت

بر اثم»

نست دوم

دکتر سید مصطفی محقق داماد - استاذ دانشگاه

کاملاً استفاده می‌شود. ماده مزبور به شرح زیر است: « اشخاص زیر معاون جرم محسوب می‌شوند...»
 ۱- هرکس دیگری را تحریک یا ترغیب یا تهدید یا تطمیع به ارتکاب جرم نماید و یا به وسیله دسیسه و فریب و نیزنگ موجب وقوع جرم شود.

۲- هرکس با علم و عمد، وسایل ارتکاب جرم را تهیه کند و یا طریق ارتکاب آن را با علم به قصد مرتکب ارائه دهد.

۳- هرکس عالماً و عامداً وقوع جرم را تسهیل کند.

مستفاد از کلمات فقها در خصوص اعانت برائتم نیز همین امر است و سکوت و عدم اقدام به جلوگیری را از مضادین آن محسوب نمی‌کنند.

ولی ذکر دو نکته در اینجا ضروری است:

نکته اول این که حقوق عرفی باتوجه به

اقدام جلوگیری از ارتکاب بزه را نمی‌شود معاونت تلقی کرد بنابراین اگر کسی در حضور دیگری مرتکب قتل شود و شخص حاضر با امکان جلوگیری، سکوت اختیار کند؛ شخص حاضر مستوجب هیچگونه مجازات نیست. (۲۵)

محقق اردبیلی در خصوص جایگاه قصد، در تحقق مفهوم معاونت می‌فرماید: ظاهر آن است که مراد از اعانه بزرگناه وقتی است، که توأم با قصد بوده یا به نحوی باشد که عرفاً معاونت بر آن صدق نماید.

سر زدن فعل مثبت برای تحقق معاونت در جرم از ماده ۲۳ قانون مجازات اسلامی نیز

۲- عمل مثبت شخص معین: برای تحقق اعانت بر اثم لازم است که عمل مثبتی از شخص معین سرزده باشد و این معنی در مفهوم اعانت گنجد است. فعل منفی (ترکی فعل) از قبیل سکوت و عدم اقدام به جلوگیری از ارتکاب حرام نمی‌تواند از مضادین اعانت محسوب گردد.

مثلاً شخصی که از وقوع سرقت خانه همسایه آگاه می‌شود و سکوت اختیار می‌کند و اقدام به جلوگیری نمی‌کند عمل وی اعانت بر اثم محسوب نمی‌شود. این مطالب در متون حقوق عرفی در بحث معاونت در جرم نیز منعکس است که یک شخص به صرف این که در خلال ارتکاب جرم حاضر بوده و از وقوع آن جلوگیری ننموده محرم تلقی نمی‌شود (۲۴) در این خصوص رای شماره ۱۳۱۷/۱۱/۶-۲۵۰۴ شعبه پنجم دیوان عالی کشور چنین صادر شده است: « سکوت و عدم